

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre -- -- 180 Lei.
 Fél évre -- -- 90 Lei.
 Egy negyed évre 45 Lei.
 Egy óra -- -- 15 Lei.

Hirdetések
 árszabása szerinti.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

BZERKESZTŐSEG
 Aradi és csanádi egyetértés
 vasárnak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 100.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Vállalat
 Bulvárdul Rogala Ferdinánd L. (Jászai László-ut) 27
 TELEFON-SZÁM: 102.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szerda, július 6.

Magyar Szövetség.

(Megkezdődött a cluj (kolozsvári) nagygyűlés. — Mik a Szövetség feladatai?)

CEUJ (Kolozsvár.) Erdély, és a kapcsolt részek magyarságának szervezkedése ma megkezdődött és holnap, szerdán fejeződik be. Ma délután tartották meg az előértekezletet, amelyen a holnapi nagygyűlést készítették elő. A cluj (kolozsvári) ideiglenes központ elkészítette a Szövetség munkakörét, működését és egész szervezeti szabályozó tervezetét.

A tervezet szerint a Magyar Szövetség, mint politikai szervezet fogja képviselni a magyarságot, mint nemzeti kisebbséget minden irányban. Szociális irodát szervez, mely magánosok, egyesületek és társulatok stb. ügyeiben eljár, jogi tanácsot ad, a szükséges beadványokat és iratokat elkészíti és gondoskodik ezek lefordítására méltányos díjazás ellenében, illetőleg a méltánylást érdemlő körülmények figyelembevételével ingyenesen. A Szövetség olcsó néplapot is ad ki. A Szövetség munkaprogramja felöleli az összes közjogi, közigazgatási, igazságszolgáltatási, közgazdasági, kulturális és felekezeti közérdekű kérdéseket és a nemzeti kisebbségek autonómiájának biztosítását tekintő főfeladatátul. Bence van a program tervezetben a közszabadságok felelevenítése és biztosítása, a magántulajdon és személyes szabadság védelme, általában minden olyan kérdés, mely aktuális és az állampolgári egyenjogúság, a jogbiztonság és az általános megnyugvás, megértés, béke feltétele. Becsületos és nyílt program az egész tervezet, mely pillanatra sem téveszti szem elől az állam érdekeit és az államot alkotó népszövetség jogait.

A tervezet szerint a parlamenti aktivitás a Szövetség céljainak elérésére szolgáló egyik eszköz, melynek igénybevétele felől a Szövetség hivatott határozni. Az aktivitás felvétele esetén a Magyar Szövetség céljait megállapított pontok az alakulandó magyar parlamenti pártra is kötelező programot alkotnak. Addig is, míg ez a kérdés aktuális válik, a Magyar Szövetség intézkedik helyi szervei útján a választói lajstromok helyes kiállításának biztosításáról.

Drágulási hullám Aradon.

(Az új vámtarifa következményei.)

Aradváros kereskedő köreiből érthető izgalmat keltett az új vámrendelet. A vámtarifa különösen azokat a kereskedőket sújtja, akik kizárólag külföldről szerezhetik be áruikat, így a férfiruha- és a férfikalap kereskedőket, akiknek áruira az új tarifa szerint 400 százalékos a vám. Az Aradi Közlöny munkatársa ma beszélgetést folytatott egy aradi fűszernagykereskedővel, aki kijelentette, hogy a vámtarifa nem szolgálja azt a célt, amelyet hivatva volna szolgálni. Az új vámtarifa a közszükségleti cikkek vámjait is óriási mértékben emelte. A fűszerárak, amelyeknek legnagyobb részét külföldről kell beszerezni, megdrágulnak az új vámtarifa következtében. A fűszerárak drágasága különösen a szegényebb néposztályt érinti súlyosan. — Az a véleményem, mondotta a nagykereskedő, hogy az új vámtarifa csak átmeneti jellegű és azt rövid időn belül revízió alá veszik. Esetleg még az a reményünk is van, hogy tekintettel arra, hogy a világpiac az árak visszaeső tendenciát mutatnak, így a fűszerárak esése a világpiacra ellensúlyozni fogja a magas vámtételeket.

Egy férfidivatkereskedő elmondta az Aradi Közlöny munkatársának, hogy a férfidivat szakmában egyelőre nem lesz áremelkedés az új vámtarifa miatt. Ennek az az oka, hogy a férfidivatkereskedők nagymennyiségű áruval vannak ellátva. Legfeljebb az a kellemetlen, hogy új divatárakat a magas vámtételek miatt nem lehet külföldről beszerezni. Külföldi vásárlásokról különben most szó sem lehet, amikor egy kalapra a vám 50 lei. Ha a vámtételek nem mutatják volna emelkedést, óriási áresések következtek volna be rövid időn belül a férfidivatcikkekben.

Egy női divatkereskedőt kerestünk fel ezután, aki kijelentette, hogy amíg a készlet tart, a régi árak megmaradnak. De ha kénytelenek lesznek áruikat külföldről beszerezni, az áremelkedések az új vámtarifa miatt katasztrófális jelentőségűvé válnak a kereskedőkre. Az üzletek forgalma jelenleg is a legminimálisabb, de hogyha az árak még

emelkednek, az üzleteket mindnyájan bezárhatjuk.

Sokkal tragikusabb a helyzet a férfiruha szakmában. Egy aradi férfiruha kereskedő elmondta, hogy Bécsből 90 ezer lei értékű férfiruhát rendelt. A ruhák ma érkeztek meg Aradra, de átvenni nem bírja azt, mert a vám 136 ezer lei. Akkor, amikor Csehszlovákiában olyan óriási áresések mutatkoznak a férfiruhaszakmában, Romániában a magas vámtételek miatt nagy emelkedések lesznek. Csehszlovákiában 220 lei ért vásárolható egy jóminőségű férfiruha. Hogyha ezt a férfiruhát,

amelynek súlya körülbelül 2 kiló, Romániába akarnák behozni, mivel a kész férfiruhára kilónként 300 lei a vám, 600 lei vámot kellene fizetni. Ehhez még hozzájönne 10 százalékos szállítási és kezelési költség is. A férfiszövetekre kilónként 120 lei vámot vetettek ki. Külföldön 100 százalékos áresés mutatkozik a férfiruhákban és férfiszövetekben, Romániában a magas vámtételek következtében megeshetik, hogy 300 százalékos lesz az emelkedés. A férfiruhakereskedő, minthogy ilyen körülmények között nem találja meg számításait, az egész készletet visszaküldi Csehszlovákiába.

Titokzatos rablógyilkosság. Egy gyárigazgató rejtélyes halála.

BUDAPEST. Nagytényben a strandfürdőnél a fürdő cölöpéhez odakötözve vasárnap holtan találták Boros Istvánt, a Gelb M. és Fia butorgyári részvénytársaság igazgatóját. Boros István pénteken Ujpestre utazott üzleti ügyek elintézése végett. Onnan még telefonon utasításokat adott az irodának, azóta eltűnt. Vasárnap reggel a Dunában megtalálták a gyár igazgatót, akinek a ruházata csak egy alsónadrág volt. A kalapjára két papírlap volt tűzve. Az egyikken ez állott: „Boros Istvánt a vízbe fullasztottuk, nem ütöttük, mert jó ember volt, de elvettük mindenét. Az írásai itt vannak. Sajnáljuk Lenin és Kun Béla.” A másik papírlapon Boros István a bátyjának írt néhány sort. Tragikus helyzetében — írja többek között — anyagi rendelkezéseit közli. Megírja, hogy mennyi a járandósága a gyártól és hogy mennyi illeti a hozzátartozóit. A rendőrség a legszelebbkörű nyomozást indította meg. Az eddigi nyomozás megállapította, hogy Boros gyárigazgatót valószínűleg ismerősök csalták el Ujpestről és vasárnap reggelig fogva tartották. Egy halász felesége jelentkezett, aki elmondta, hogy hajnalban egyfogatu parasztszekeret látott a víz felé haladni. A szekéren két férfi és egy nő ült, a kocsi után pedig két férfi haladt. A kocsi nyomok egész a cölöpig vezetnek, ahol a nyakánál megkötözve találták a gyárigazgatót. Amikor a halászok hívására rendőrök siettek elő és megtalálták a holttestet,

az még meleg volt. A nyomozás megállapította, hogy Boros valószínűleg vasárnap hajnalban halt meg. A rendőrség azt hiszi, hogy rablógyilkosságról van szó, de az sem lehetetlen, hogy bosszúból ölték meg a gyárigazgatót.

BUDAPEST. A meggyilkolt Boros István butorgyári igazgató ügyében a rendőrség megállapította, hogy az áldozat pénteken késő délután Ujpesten tartózkodott. A boncolásnál a nyomozás váratlanul új irányba terelődött. Kiderült ugyanis, hogy a gyárigazgatót előbb megfojtották s a holttestet azután a Dunába dobták. A tettesek Boros viszonyival ismerősök lehettek. Azt hiszik, hogy rablógyilkosság történt és nem bosszú műve a bűntény. A tettesek valószínűleg megtudták, hogy az igazgató üzletfeleitől pénzt vett fel. Az áldozat 56 éves román. kat. vallású és egy törökkanizsai szegény ácsmester fia.

Gyermekkorában asztalosinas volt egy newyorki butorgyárban, ahol később feltűnt tehetségével és lakberendezési terveket készített. Szorgalmas munkával és tehetségével a legelső iparművészek közé küzdötte fel magát. A felesége tragikus körülmények között évekkor ezelőtt meghalt egy tőbolydában. Amikor ugyanis a newyorki magas vasut leszakadt, az asszony azt hitte, hogy a férje azon utazik és a katasztrófa hírére megőrült. Boros azonban a következő magas vonattal utazott. Az áldozatnak gyámleánya és bátyja van.

BUDAPEST. A meggyilkolt igazgató felboncolásánál megállapították, hogy a tettesek Borost éhezették. A nyomozás kiderítette, hogy újpesti kávéházban két ismeretlen emberrel tárgyalt, akikhez egy *Manó* nevű nő csatlakozott.

Az új maximális árak.

(A polgármester hirdménye.)

Dr. Robu János főpolgármester miniszteri rendelet alapján Arad város területére a következő maximális árakat állapította meg.

Piaci árak.

Fehér kenyér főzölisztből kg. 3 lei, barna kenyér kevert lisztből kg. 2.50 lei, 1 kifli fehér 00 lisztből 6 dkgr. 25 bani, 1 zsemle 00 lisztből 5 dkgr. 25 bani, 1 sos perec 00 lisztből 6 dkgr. 25 bani, 1 tojásos perec 00 lisztből 25 bani, szemes zöld borsó 1 kg. kicsinyben 5 lei, nagyban 10 %-al kevesebb; termelőlél 20 %-kal kevesebb; hüvelyes zöld borsó 1 kg. 2.50 lei, Zöld bab 1 kg. 1.50—2 lei, tök 1 kg. 50 bani, gyálult tök 1 kg. 75 bani, 1 darab kailarabé kicsinyben 10—12 bani, nagyban 10%kal kevesebb; termelőlél 20 %-kal kevesebb; Hegyes paprika 1 darab 10—15 bani, tölteni való paprika 1 darab 30—40 bani, ugorka nagyság szerint 10—80 baniig, hónapos retek kicsiny 1 darab 4 bani, hónapos retek nagy 1 darab 10—20 bani, hagyma szárral 1 kg. 80 bani, zöldhagyma szár nélkül 1 kg. 1.20 leu, foghagyma 1 kg. 8 lei, 1 cső zöld kukorica 50 bani, kelkáposzta 1 kg. 1.50 leu, burgonya 1 kg. 50—80 bani, fejes káposzta 1 kg. 2 lei, vágott káposzta fiatal 1 kg. 2.50 bani, savanyított káposzta 1 kg. 4 lei, saláta 8—10 darab 1 kötegben kicsinyben 1 leu, nagyban 10%-kal kevesebb; termelőlél 20 %-kal kevesebb; paradicsom 1 kg. 5—8 lei, zöldség leveshez 1 kg. 3 lei, tej 1 liter kicsinyben 1.80 leu, nagyban 1.80 leu, tej 1 liter házhoz szállítva 2 lei, nagyban 2 lei, tejfel 1 liter 8

lei, tehén túró 1 kg. 4 lei, tehén vaj 1 kg. 24 lei, tea vaj 1 kg. kicsinyben 26 lei, nagyban 10%-kal kevesebb; termelőlél 20%-kal kevesebb; oltott tej 1 liter 3 lei, juh túró 1 kg. kicsinyben 10 lei, nagyban 10%-kal kevesebb; termelőlél 20%-kal kevesebb; juh túró keverve 1 kg. 8 lei, piros paprika I oszt. édes 1 kg. 50 lei, piros paprika II. oszt. édes 1 kg. 40 lei.

Hus, szárnyas, hal és gyümölcs.

Nyers hial 1 kg. 18 lei, élő kövérliha és ruca 1 kg. 9 lei sovány liha és ruca 1 kg. 6 lei, élő tyúk és kakas 1 kg. 5 lei, csirke nagyság szerint 1 pár 10—12 lei, meggy I. oszt. 1 kg. 2 lei, meggy II. osztályu 1 kg. 1 lei, Kajszin 1 kg. 6 lei, őszi barack 1 kg. 6 lei, nagy ringlota 1 kilogramm 5 lei, ringlota befőzésre 1 kg. 4 lei, ribizli 1 kg. 5 lei, egres 1 kg. 5 lei, vörös szilva 1 kg. 1 leu, körte I. rendű 1 kg. 5 lei, körte II. rendű 2 lei, alma I. rendű 1 kg. 4 lei, alma II. rendű 1 kg. 2 lei, tojás darabja 35 bani, marha hus I. rendű 1 kg. 7 lei, marha hus II. rendű 6 lei, borju hus I. rendű 1 kg. 9 lei, borju hus II. rendű 1 kg. 8 lei, disznó hus 1 kg. 10 lei, olvasztott zsir 1 kg. 16 lei, juh hus 1 kg. 5 lei, tepertő 1 kg. 6 lei, nyers sonka füstölve 1 kg. 18 lei, főtt sonka füstölt 1 kg. 24 lei, nyers kolbász 1 kg. 12 lei, füstölt kolbász 1 kg. 14 lei, nyári szalámi 1 kg. 18 lei, csemege felvágott 1 kg. 16 lei, felvágott kolbászból 1 kg. 10 lei, nyers szalonna 1 kg. 14 lei, füstölt szalonna 1 kg. 16 lei, füstölt csemege szalonna 1 kg. 17 lei, miere de mai 1 kg. kicsinyben 12 lei nagyban 10%-kal kevesebb; termelőlél 20 %-kal kevesebb; juh sajt 1 kg. 11 lei, füstölt juh sajt 1 kg. 12 lei

Δ Büntetéseket.

Azon cikkek, amelyek jelen táblázatba nincsenek kiüntetve, melyek nem hasonlók a kiüntetett cikkekhez, ezekhez hozzászámítandó 20% szállítási és egyéb költségek címén a vételárhoz, figyelmeztetem a kereskedőket, hogy el legyenek látva ezen árakat feltüntető táblázattal. Ezen maximális árak be nem

tartói 100—20.000 leig fognak büntetetté a kihágást, illetve a maximális árak be nem tartóit jelentő egyének 673—1919. sz. törvény értelmében 1 esetben az elkobzott árak értékéből 30% jutalékban fognak részesülni. 15000 A Dir. Gen. din Cluj Ministeriul justitiei rendelet értelmében figyelmeztetem a közönséget, hogy nagykereskedő csak kiskereskedőnek, kiskereskedő csak fogyasztónak adhatja el áruit. Ezen rendelet 1921. július hó 8-án lép életbe. Ezen rendelkezésem ellen 10 napon belül a kihirdetéstől számítva a Belügyminiszterhez panasz nyújtható be. Azonban ezen rendelkezésem panaszokra való tekintet nélkül végrehajtandó.

Magyarország békét akar.

(Feloszlatták a védőligákat.)

BUDAPEST. Gróf Bethlen István miniszterelnök a *Budapesti Hirlap* munkatársa előtt nyilatkozott és kijelentette, hogy az utodállamokhoz csatolt törvényhatóságok képviselőit és a védőligákat feloszlatta, mert a békeszerződés életbeléptetésével nem engedhető meg olyan egyesületek működése, amelyek akár címükben, akár alapszabályaikban a békeszerződéssel, vagy annak egyes rendelkezéseivel ellenkeznek. A békülékenység szellemével ez össze nem egyeztethető. A kisantant létrejöttének előzményei megmutatták, hogy mennyire nagy nemzeti érdek fűződik ahhoz, hogy a külföld szemünkre ne vethesse, mondotta Bethlen, mintha a nyugtalanságnak és a revansnak tüzfészke lenne Magyarország, amely Európát állandó kalandokkal veszélyeztetni és bonyodalmakkal fenyegeti. Magyarország a béke érvénybelépésének pillanatában tettekkel kívánja bizonyítani, hogy az aláírt békeszerződést lojálisan akarja végrehajtani.

Nem lesz drágább a cukor.

(Esni fog a cukor ára.)

Megirta az Aradi Közlöny, hogy téves hír alapján, amely szerint a cukor vámtételét 10 leire emelte fel a kormány, a közönség összevásáraolta a fűszerektől a cukorkészletet. A kisebb fűszerüzletekben néhány napig egyáltalán nem lehetett cukrot kapni. Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkeresett egy aradi fűszernagykereskedőt, ki elmondta, hogy Aradon kellő mennyiségű cukor van leraktározva a Marmorosch és Blank cégnél, a melynek a Nagy Farkas-cégnél van bizományi lerakata. Ebből a bizományi lerakathoz látták el magukat cukorral kis mennyiségben az aradi fűszerkereskedők. Állandóan csak fél napi szükségletüket fedezték, mert féltek a cukorárak esésétől. A napokban, hogy megjelent a téves hír, amely szerint tíz leire emelték a cukor vámját kilogrammonként, a közönséget pánikszerű félelem fogta el és sietett, hogy minél nagyobb mennyiségben szerezzék be a cukrot a fűszerektől. Abban a hírből, hogy a cukorárak emelkednek, a fűszerekek is nagymennyiségű cukrot vásároltak az angrossistáktól. A félelemnek azonban semmi alapja sem volt, mert a Nagy Farkas-cég a hír vétele után azonnal táviratozott egy csehországi bankhoz, az aradi bizományi cukor tulajdonosához, a honnan azt a választ kapta, hogy dacára a cukor vámemelkedésének, a cukor alapárát nem fogják felemelni. Az aradi kereskedők tehát továbbra is az eddigi áron szerezhetik be a cukorkészletüket és az eddig érvényben levő áron kell árusítaniuk a cukrot. A főpolgármester különben rendelet akott ki, amely szerint további intézkedésig Aradról a cukrot kivinni és a cukor árát felemelni nem szabad. Különben sincs ok az aggodalomra, mert elegendő cukor van utban Arad felé. A cukor ára visszaeső tendenciát mutat s így dacára a felemelt vámtételnek, valószínűleg rövidesen olcsóbb lesz a cukor.

Körbe-körbe.

*

Schnitzler Arthurnak a bécsi rendőrség közreműködésével hirdették vált Reigen, magyarul Körbe-körbe című színpadi alkotását mutatják be szombaton az aradi színházban. A tíz párbeszéd — korunk nemi életének nevetve siró panasz — nem új írása a híres bécsi írónak. Második évtizede már, hogy a tíz szomorú jelenetet ismerik, olvassák és kelően értékelik mindenütt. Schnitzlernek, az irás művészenek háta mögött ott állott Schnitzler, a hideg vérrel boncoló orvos, az éles látású pszichológus, mikor ezt a tíz egymásba folyó rövid, de mégis nagyon sokatmondó dialogust megírta. Megdöbentő realitással mutatja meg a tíz apró jelenet, milyen szédítően nagy a különbség a valótlán erkölcsünk, ideálaink és a valóság között. A mai társadalomban, ahol a niszta szent házasság mellett az államok törvényeivel védett nyílt és a törvényektől üldözött titkos prostitúció virágzik, korán indul pusztulásnak az ifjuság, mert apró-

pénzre kell váltani a legnagyobb gyönyörűséget adó érzést: a szerelmet is. Pénzre váltható érzések, áruba bocsájtható női testek. Ez a valóság, amelyben korunk nemi nyomorusága gyökeredzik.

Talán ezt akarja legelőbb a fulánkbe sugni Schnitzler, amikor elsőnek az utca rongyát küldi a szomorú körtáncba. Ingyen kínálja magát az utca rongya a kaszárnyába siető katonának és haragosan szidja azután, hogy még egy hatos kapupénzt sem ad az ingyen adott csókokért. A kapupénzzel megszokott baka a Práterben egy jobbfajta szobaleánnyal járja tovább a körtáncot. A szobaleány már a jobb társaság felé találja meg a következő láncszemet. A szobaleányt a fiatal ur kívánja meg egy unalmas délutánon. De a fiatal urat is nagyobb szerencse éri: viszonyt kezd egy tisztes asszonnyal. A fiatal asszony azután a férjén keresztül fűzi a körbefutó táncot tovább. A hitvesi hűségben biztos férj egy kis bécsi leánnyal járkal egy kicsit a szerelem tilalmasában. A következő jelenetben a „nagy köl-

tó” fedezi fel az édes leánykát. A költő megkívánja a darabjában játszó színésznőt, aki jövővé hálás szerepek reményében szívesen megcsalja vele a kitartóját. Azután a híres művésznő csábítja el a gróft, hogy művészi ambícióihoz elnyerhesse a szükséges fényesebb kereteket is. Az utolsó jelenetben a gróf ittasan az utcaleány lakására kerül és a részeg állati vágyától hajta bezárja a szomorú körtáncot, amelyet a baka kezdett meg az utca rongyával.

A valóság mögött mesteri kézzel mutatja meg Schnitzlernek a színes ábrándot, amit a szerelem szegény koldusai kergetnek. Bemutatja a fiatal asszonyt, aki a férjének szeretője is szeretne lenni, azután a férjet, aki a legujabb szeretőjében, a csak imént csalódott asszonyban kizárólag a maga házi szerelmi oltáriát látja, bemutatja a költőt, aki a minden udvarlójának egyformán hazudó édes kislányban az imádni való bájos ártatlanságot fedezi fel. A nagy művésznő már illúziókat sem keres: éppen olyan rutinnal ját-

szta meg a szerelemit, mint a szerepeit. A gróf szentimentális lesz egy mámoros éjszaka után és áhitattal csókolja a közönséges utcaleány szemét, mert valakire emlékezteti. El akar tőle menni a nélkül, hogy a gavalléros fizetésért csókot kérne tőle és bánkódnak kezd, amikor megtudja a leánytól, hogy pénzének ellenértékét már részegen elvette az éjszaka.

— Mégis szép lett volna — mondja — ha csak a szemét csókolom meg. Szinte kalandnak is be illett volna. De hát nem így volt rendelve.

Ezzel a busan hangzó decendóval végződik a szomorú körtánc siró kacagó muzsikája. Akár mindezt becsületes művészi lelkiismeretességgel és bátorsággal megírta, igazán nem szolgált rá, hogy a régi császár város rendőrsége csináljon reklámot munkájának. Az aradi színház próza együttese nagy ambícióval készült a szombati premierre. amelyen Imre Sándor, aki a darabot magyar színpadra alkalmazta, lelkiismeretesen és nagy rutinnal rendez.

Károlyiék hazaárulók

(Windischgraetz herceg sulyos vádjai.)

BUDAPEST. Windischgraetz Lajos herceg sulyos vádakkal illetett több volt Károlyi párti képviselőt. Azt a vádat emelt ellenük, hogy hazaárulók, mert az ellen-ségtől pénzt fogadtak el. A herceg a Pester Lloydban megjelent cikkében azt írja, hogy állításait a nemzetgyűlésen fogja bizonyítani. Egyelőre kijelenti, hogy a politikusok hazaárulását bizonyítja az ő minisztersége idején hozzá intézet hivatalos átirata, a volt monarchia svájci követségének a magyar kormányhoz, továbbá a német követségnek saját kormányához intézett értesítése. Bizonyítékok a hazaárulásra továbbá a volt francia külügyminiszternek gróf Károlyi Mihály hazaárulására vonatkozó okmányai. Mindezek az okmányok Windischgraetz herceg kezében vannak.

Gyermeknapok Aradon.

Az aradi Anya- és Gyermekvédő Egyesület szombaton és vasárnap tartja meg a gyermeknapokat, amelyek már évek óta anyagi támaszai az Anya- és Gyermekvédő Egyesület nemes, emberbaráti intézményének. Városi helyi Janka elnök vezetése mellett öt sátorban fognak árusítani a város forgalmasabb utcáin Aradváros jótékony hölgyei. A kávé-sátorban Éles Árminné, a sörsátorban Vitauschek Lajosné, a pezsgősátorban Stauber Józsefné, a cukrászdában Csillag Lajosné, a vasutnál egy sátorban az átutazók részére üdítő italokat és ételeket árusít dr. Keppich Jakabné. A sátrak vezetőinek lelkes hölgyek nagy tábora asszisztál. — A két napon meg fog élénkülni Arad főtere. A felállítandó sátrakban és az urnák mellett Arad társadalmának elitje fogja felhívni a közönség figyelmét a gyermekvédelem támogatására. Leómozott perselyekkel urileányok kéri majd fel a járóelőket, hogy járuljanak hozzá adományokkal az anya- és gyermekvédelmi intézmény fenntartásához. A gyermeknapok közeledtével az Aradi Közlöny munkatársa megtekintette a két csecsemő-gondozó és ingyen rendelő intézetet, amelyekben dr. Lukács Jenő igazgató főorvos vezetése alatt dr. Dohány Sándor és dr. Goldschmidt Lipót orvosok naponta kezelésben részesítik az oda hozott csecsemőket. Évente hat-nyolcezer rendeltet végeznek az orvosok. Társadalmi, vallás és nemzetiségű különbség nélkül jelennek meg az anyák csecsemőikkel a rendelő intézetben, ahol ingyen részesülnek orvosi kezelésben. Az Anya- és Gyermekvédő Egyesület a védőnők ál-

tal állandóan figyelteti, hogy hol van szükség támogatásra. Az elmúlt évben a védőnők nyolcezer látogatást tettek. Édes Angella, Grünwald Anna, Czikora Erzsébet, Kovács Mária és Füredi Rózsi látják el a szövetség kebelében az anya- és gyermekvédő női teendőket. A gyermeknapok anyagi eredményétől függ, hogy mennyiben fejlesztheti az Anya- és Gyermekvédő Egyesület jótékony célú, emberbaráti intézményeit.

Megtalálták az elűnt kereskedő ruháit.

(Gyógyíthatatlan idegbetegség miatt lett öngyilkos Grünbaum Leó.)

Az egész városban általános részvétet keltett Grünbaum Leó aradi gépkereskedő tragédiája. Kereskedői körökben korrekt embernek ismerték Grünbaumot, aki a legboldogabb családi életet élte. Anyagi körülményei is rendezettek voltak s így öngyilkosságának nem lehet más oka, mint az, amit feleségéhez intézett bucsulevelében is megírt, hogy egyre sulyosabbá váló cukor- és idegbaját már nem bírta többé elviselni.

Megtalálták Grünbaum ruháit.

Megírtuk, hogy Grünbaum Leót tegnapelőtt este legutoljára az ujaradi hid tájékán látták s ebből azt a következtetést vonták le, hogy a szerencsétlen ember az éjszaka sötétjében a híd-ról a vízbe ugrott. Ezt a feltevést azonban megcáfolja az a tény, hogy ma délelőtt a temesvári vasuti hidon túl Mikalaka tájékán a Maros partján férfiruhát találtak, amelyen egy névjegy volt, a névjegy pedig Grünbaum Leó neve állott. A névjegyre néhány kusza sorban a halálraszánt ember arra kéri, aki a ruhákat megtalálja, hogy szállítsa be a rendőrséghez. Grünbaum vasárnap éjszaka megfordulhatott az ujaradi hidon is, de minthogy azon vasárnap állandóan nagy a forgalom, nem találta alkalmasnak a helyet és időt, hogy végzetes tettét elkövesse. Bizonyos, hogy a nagykereskedő vasárnap éjjel a temesvári vasuti hidon át a Maros folyásával ellenkező irányba haladt a parton s egy alkalmas helyet talált, ahonnan beugrott a vízbe. Grünbaum, mielőtt eltávozott hazulról, aranyóráját és ékszereit otthon hagyta és csak a jegygyűrűjét vitte magával. Az államrendőrség még a tegnapi nap folyamán táviratilag megkereste az összes marosmenti

A Cluj (kolozsvári) orvoskongresszus.

(A megyei főorvos nyilatkozata.)

Dr. Bradean Athanáz megyei főorvos ma jött haza Clujról (Kolozsvárról), ahol az orvosi kongresszuson vett részt. A főorvos a kongresszus működéséről a következő információkat adta az Aradi Közlöny munkatársának:

— A kongresszus rövid működése alatt is eredményteljes munkát végzett. A két főcélú ugyanis, az erdélyi orvosok közötti szorosabb nexus megteremtés és a közegészségügyi minisztérium egyhangulag tervbevett felállítását — ugylátszik — sikerülni fog elérnünk. Junius 30-án folyt le a kongresszust megelőzően az aradi kamarák tervezetének megvitatása. — A kamarák tervezetét a kongresszus sok módosítás után elfogadta. A kongresszus július 1-én Vikol generális az Országos Orvos Szövetség elnöke nyitotta meg, aki nagyszabású beszédben vázolta az or-

vosok helyzetét a múltban és jelenben. Kérte, hogy az ország orvosai odaadó buzgalommal minél magasabban emeljék az általános orvosi közállapotok mai alacsony nivóját. Dr. Anastasiu a szövetség titkára, dr. Moldovan egyetemi tanár és dr. Bulnea regatbéli orvos szakelőadást tartott az általános orvosi működésről és az orvosi szolgálatról. Az orvosi kamara tisztikarának megválasztásánál a túlságosan modern gondolkodású bucarestii orvosok élénk agitációt fejtettek ki, végül is azonban a régi vezetőségi listának a győzelmével ért véget a küzdelem. A kongresszus ma fejeződött be, utána a résztvevők a közelben levő állami fürdőtelepet látogatták meg.

községek hatóságait, hogyha a víz felszínre dobna Grünbaum Leó holttestét, erről azonnal teyenenek jelentést.

A nagykereskedő sulyos betegsége

Körülbelül másfél évvel ezelőtt az orvosok cukorbetegséget állapítottak meg Grünbaum Leon, aki elkedvetlenedett, amikor megtudta betegségét és állandóan panaszkodott, hogy rosszul érzi magát. Sötétlátása sulyosan hatott kedélyére és családja szerető gondoskodása sem tudta felvidítani. A családja külföldre akarta küldeni Grünbaumot gyógyítás végett. A kereskedő utlevelet akart szerezni, de a mikor a kérvényhez szükséges adóivet kiakarta tölteni, kiderült, hogy 2300 lei adóhátraléka van. Grünbaum nem akarta megfizetni az összeget és azt mondta, hogy azt tévesen írták a terhére, mert ő mindig pontosan fizette adóját. Ezután beadványban kérte az adóhivatalt, hogy vizsgálja meg tartozása eredetét. A kérvényt nem lehetett egy-két nap alatt letárgyalni s így Grünbaum az utlevél iránti kérelmet sem adhatta be. Így azután a külföldre való utazását elhalasztotta.

A szerencsétlen ember már hónapokkal ezelőtt is foglalkozott az öngyilkosság gondolatával és végrendeletét is elkészítette. Grünbaum a háboru alatt népfelkelő főhadnagy volt s mint ilyen, az egyik aradi katonai parancsnokságnak volt a vezetője. Ebben az időben beltagja volt a Kovács Soma és Társa gépnagykereskedő cégrek, ahonnan a háboru utolsó évében kivált onnét. Azóta teljesen visszavonultan, kizárólag családjának élt. Társaságokban ritkán lehetett látni a különben jómodoru, kellemes és szimpatikus embert.

— Felsőszilézia kiűritése. Páris. A Petit Parisien jelenti, hogy Felsőszilézia kiűritése rendben megy végbe.

HIREK.

Koburg Fülöp herceg halála.

Berlinből kapjuk a hírt, hogy a szászországi Koburgban meghalt 77 éves korában Koburg Fülöp herceg, Ferdinánd volt bolgár király bátyja. Az elhunyt koburgi herceg nagyanyja az utolsó Kohágy grófnő volt. Az elhunyt herceg mozgalmas és szenzációkban bővelkedő életet élt. Férje volt Koburg Lujza hercegnőnek, Lipót volt belga király leányának. A szerencsétlen házassággal annak idején sokat foglalkoztak a hírlapok. Közismert, hogy Koburg Fülöp herceg évekig a bíróság előtt valóságos harcot folytatott feleségével, akit végül is Vilmos volt német császár segítségével sikerült elmeorvosintézetbe záratnia, ahonnan gróf Mattachich-Keglevich szabadította ki. A nagy port felvert ügy után Koburg Fülöp világi körüli utra indult, majd visszatért ősei lakhelyére, Koburgba, ahol csendes visszavonultságban élt. Legutoljára akkor foglalkoztak személyével, amikor a háboru előtt a családban szerelmi tragédia játszódott le. A herceg fia akkoriban szakítani akart barátnőjével, Ribitska Helénnel, aki a bucsulátogatás alkalmával vitriollal leöntötte a fiatal herceg arcát. A maró folyadék kiégte a herceg szeméit s a fiatal ember néhány hónap múlva meghalt. A Koburg családból most már csak Ferdinánd, a volt bolgár király van életben, aki száműzetését Koburgban éli le.

— Magyarország a népszövetségben. Genf. Magyarországnak a népszövetségbe való felvétele felett szeptember ötödikén döntenek.

— Avram. Jancu szobra. Az aradvármegyei prefektura a napokban azt a távirati felszólítást kapta, hogy Avram Jancu a román szabadsághős cluj (kolozsvári) szoborfelállítása ügyében mint a többi vármegyei székhelyeken, Aradvármegye vezetősége is tartson megbeszélést. A felszólítás értelmében az aradvármegyei prefekturán ma délután a megyei hivatalfőnökök megtartották a tanácskozást.

— Az új olasz kormány. Róma. Bononi miniszterelnök megalakította kabinetjét, amelynek külügyminisztere Tonetta.

— Aradmegye oimere. A belügyminisztérium a napokban rendeletileg utasította az aradvármegyei prefekturát, hogy az összes erdélyi városok és községek címereinek revízió alá vétele miatt sürgősen terjessze fel a miniszteriumhoz Arad város és a községek címereit. A prefektura a megyei címereket már feljuttatta a belügyminisztériumhoz, míg a város címereit a napokban küldik fel.

— Béke. Hága. A New York World jelenti Washingtonból: Harding az Unio elnöke aláírta a békeszerződést a volt központi hatalmakkal. — Magyarországra ugyanazok a rendelkezések vonatkoznak, amelyek Ausztriára.

— **Lőw Imánuel főrabbi ügye.** Szeged. Dr. Lőw Imánuel főrabbi bűnügyének tárgyalását elhalasztották, mert a két koronatanut, Hollósi Sándor és Nipels György hírlapírókat, akik Hollandiában tartózkodnak, diplomáciai uton idézik meg a fő tárgyalásra.

— **Aki agyonlövötte a sebesülteket.** Lipcse. A büntető törvényszék befejezte a bizonyítási eljárást Stanger német tábornok és Crusius német őrnagy bűnében. Crusius őrnagy azt vallotta, hogy a tábornoktól parancsot kapott a sebesültek agyonlövésére. Ő a parancsot végrehajtotta. A főügyész azt hangoztatta, hogy szilárd a meggyőződése, hogy a tábornok nem adta ki a parancsot, de az őrnagynak tényleg az volt a véleménye, hogy a parancs úgy szólt. A jogérzet felháborodik azon, mondotta a főügyész, hogy a németek hibáját megbüntetik, de az ellenfeleket nem. Az ítéletet szerdán hirdetik ki.

— **Milyen nemzetiségű?** Ezzel a kérdéssel nem szoktak az éhező és rongyos gyermekekhez menni, mert a nyomorgó kisdédnek még nincs nemzetisége. Így a 9. és 10-iki gyermeknapokat is nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül ünnepli Arad egész társadalma.

— **Kövériék Aradon.** Két estén át, július 9-én és 10-én lépnek fel a Kulturpalotában Kövári Gyula, Kökény Ilona, Boros Géza, Gárdos Kornélia és Czegédi Gyula. Mindkét este más műsorral a legújabb budapesti slágerekből összeállított programmal fogják a művészek meglepni a közönséget, mely szereti a humort, tréfát és szatírákat. Kökény Ilona csupléival hol kacagást, hol megilletődést vált ki a hallgatóságból. Kövári, Boros egyszerű magánszámokat adnak elő, ezenkívül minden este más-más egyfelvonásosban kacagtatják meg a közönséget. A Kövári-estekre jegyeket a Kelet hírlapirodában lehet már most előjelezni.

— **Harcok Fiumében.** Milano. A Corriere della Sera fiumei jelentése szerint június 30-án az arditák leigyekeztek az ellenálló karabiniereket. A fiumei partonán át behatoltak Susakba és gépjuska tüzzel az ellenállókat szétverték. A harcnak több katonai és polgári áldozata van.

— **Az amerikai magyar munkás.** Newyork. Gróf Apponyi Albert az aranybankról cikket írt az amerikai magyar bányászlapban. Gróf Apponyi megismeréssel adózik az amerikai magyar munkás idealizmusának, amellyel a régi hazájának segítségére siet, hogy megteremtse az önálló magyar egyetemes aranykészetének alapját. Apponyi úgy a saját, mint az illetékes szakértők véleménye szerint az eszmét keresztülvihetőnek tartja s az anyagi kockázatot kizártnak tartja. Cikke végén rámutat Apponyi Magyarország pénzügyi és gazdasági megerősödésének állandó haladására, amely a talajt képessé teszi a további építésre.

— **Felosztják a Tótföldön a nagybirtokokat.** Pozsony. A tót felvidéken eddig huszonkilenc nagybirtokot osztanak fel.

— **A pénzhamisító egyetemi tanár.** Bécs. A bécsi rendőrség kihallgatta a pénzhamisítással vádolt Mészáros Gyula budapesti egyetemi tanárt és társait. Valamennyien beismerték, hogy 56 millió osztrák korona értékben hamisították a cseh ötszáz koronásokat.

— **AZ ARADI KÖZLÖNY A TISZA PERBEN.** Budapest. A Tisza per mai fő tárgyalásán Pásztor Árpád hírlapíró Kéri Pál sokat emlegetett órájáról beszélt. Elmondotta, hogy az használhatatlan furcsa szerkezetű óra, de inkább játékszer volt. Naphegyi Mihály detektív nővére, Fick Elemérné volt a következő tanu, aki elmondotta, hogy a bátyja jogtalanul viselte a tiszti egyenruhát. Annak idején az Aradi Közlönyben olvasta, hogy bátyját betörésért elfogták. Naphegyi különben bigámia miatt van fogságban.

— **Meglopták Windischgrätz herceget.** Budapest. Windischgrätz Lajos hercegnek Szép-utcai lakásáról félmillió korona értékű ékszereműt loptak el.

— **A vasutasok bevásárlási könyvei.** Régebbi rendeletek szerint a vasutasok háztartásbeli alkalmazottainak bevásárlási könyvekkel ingyenes utazások alkalmával csak Erdély területén lehetett bevásárlásokat eszközölni, majd később az aradi vasutigazgatóság alá eső területekre redukálták ezt az ingyenes utazást. Az aradi vasutigazgatóság most azt a rendeletet kapta, hogy az aradi vasuti alkalmazottak bevásárlási könyveit végleg bevonja a vezérigazgatóság. A vonalon egyelőre továbbra is érvényben maradnak a vasutasok bevásárlási könyvei, ám azokat a vasutascsaládoknak állandóan csak egy tagja veheti igénybe.

— **A fogyasztó fizeti a luxusadót.** Az aradi pénzügyigazgatóságot ma rendeletileg arról értesítették, hogy az angrossisták és a detailisták által köztölt fényűzési vélelűgyeleknél a fényűzési cikkek után fizetendő szociális segélyilleték a fogyasztás után számítandó. A rendelet szerint a szociális segélyilletéket a fogyasztónak kell fizetni. Így a segélyilletéket a nagykereskedő a detailista számára eladott mennyiség után a jövőben nem számíthatja fel és nem adhatja hozzá az árhoz. Ezt meg kellene csupán a detailistának van joga, a fogyasztóra hárítva a bélyegilleték lerovását.

— **Halálozás.** Grozescu Sándor mőndorlaci jegyző 46 éves korában tegnap két heti betegség után meghalt. Grozescu már a magyar uralom alatt is jegyzője volt a községnek, ahol köztisztviselőben és becsülésben állott.

— **Állami közigazgatási tanfolyam megnyitása Aradon.** A közoktatásügyi miniszterium cluj (kolozsvári) államtitkársága 16601—1921. sz. rendeletével az aradi „Josif Vulcan” állami középiskolával kapcsolatban, Babescu Victor igazgató adminisztrálása és vezetése alatt a „Josif Vulcan” állami középiskola tanári karával, mint előadó tanárokkal, egy szeptember hó 1-én kezdődő egy évi állami közigazgatási tanfolyamot nyit meg a négy középiskolát végzett férfiak részére (15—25 korig; ezentul tankerületi főigazgatósági külön engedély szükséges.) Kivételesen kevesebb kvalifikációval is — sikeres felvételi vizsgálat után, amennyiben a pályázó készültsége, műveltsége és hivatottsága megállapítatik — felvehető intelligens, iparkodó egyén. Az egyévi állami közigazgatási tanfolyam sikeres elvégzése után az összes állami hivatalok innen kapják kezdő tisztviselői karukat s elsősorban e végzet hallgatókat kell az állami hivataloknak alkalmazniok. A felvételre és a tanfolyam megnyitására vonatkozólag egy a napokban megjelenő újabb miniszteri rendelkezés vétele után a napilapokban fog a tanfolyam igazgató-

sága felhívást közzétenni. Előjegyzéseket d. e. 10—12 óra között fogad a tanfolyam igazgatósága.

— **Iskolai beírás.** A Női Felső Kereskedelmi Iskolában július hó 3-ától 10-éig délelőtt 9—12-ig fogadnak el a jövő iskolai évrő előjegyzéseket. A létszám korlátozott voltára való tekintettel igyekeznek a helyét minden növendékünk az előjegyzéseknél biztosítani. Igazgatóság.

— **Külföldi átutalásokat** legújtabban eszközöl Lloyd Bank Arad Minorita-templommal szemben.

— **Postások nyugdíjügyei.** Az aradi főpostahivatalt ma rendeletileg arról értesítették, hogy a csatolt területeken lévő posta, távirtda és távbeszélő alkalmazottak nyugdíját érintő összes kérdések a cluj (kolozsvári) pénzügyi vezérigazgatóság mellett működő nyugdíjügyi igazgatóság hatáskörébe mentek át. A rendelet szerint a nyugdíjasok fizetésének kérdése a román királyi adóhivatal hatáskörébe tartozik. A rendelet értelmében a jövőben a nyugdíjazott postaal alkalmazottak kéréseit az illetékes posta, távirtda- és telefonigazgatóságok utján a cluj (kolozsvári) nyugdíjigazgatósághoz kell benyújtani.

— **Mindennemű porcellánt, ezüstöt, szőnyegét és lakásberendezést vesz és elad Salon Artistique Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. szám.**

— **Washington-omlékűnnep** Budapesten. Budapest. A magyar fővárosban megalakult a magyar amerikai társaság, amelynek elnöke gróf Apponyi Albert, a hölgybizottság elnöke pedig gróf Széchenyi Lászlóné lett. A magyar amerikai társaság Washington Györgynek városligeli szobra előtt megünnepelte július 4-ikét, az amerikai szabadságünnep évfordulóját. Szende Géza, az Amerikai Magyar Népszava szerkesztője megköszönte a szobrot, Paky István, az amerikai Szabadság szerkesztője pedig rózsákat helyezett rá.

— **Rendkívüli sportesemény** számba megy a „Toldi”-klub vasárnapi második országos uszóversenye a Maroson, melyen Erdély legjobb uszói vesznek részt. A verseny délután 5-kor kezdődik. Jegyek előre válthatók Maida Emilnél.

— **Báró Korányi — Hegedüs Lorántról.** Budapest. Báró Korányi volt magyar pénzügyminiszter a komáromi kerületben beszámoló beszédet mondott. Hegedüs Loránt pénzügyminiszter terveivel nem mindenben ért egyet, de tartózkodik működését zavarni. A nemzet élete és halála most valószínűleg a pénzügyminiszter kezében van, aki bírja a magyar nemzet bizalmát. Tehát mindaddig, a míg munkáját be nem fejezte, nem szabad őt zavarni. Ő a maga részéről a pártokon kívül állva támogat minden kormányzati munkát, amely alkalmas a teljes politikai és gazdasági konszolidáció előmozdítására.

— **Nem kapnak napdíjat a távollevő magyar képviselők.** Budapest. A magyar nemzetgyűlés mai ülésén Rakovszky István elnök a házszabályok értelmében bemutatta azoknak a képviselőknek a névjegyzékét, akik a tegnapi névsorolvasás alkalmával a nemzetgyűlés üléséről távol maradtak. Rakovszky kijelentette, hogy a házszabályok szerint be fogja szüntetni azoknak a képviselőknek járandóságait, akik soha sincsenek az üléseken. Ezt már a tegnap meg nem jelent képviselőkkel szemben is alkalmazták.

— **Állampolgári nyilatkozatot kell tenni a nyugdíjasoknak.** A pénzügyigazgatóság felhívja azokat a nyugdíjasokat, akik még nem tettek állampolgári nyilatkozatot, amennyiben reflektálnak illetményeikre jelentkezzenek.

— **Konstantinápoly védelme.** London. A Malta-ban állomásozó angol hadiflotta elindult Konstantinápoly védelmére.

— **Óriási vihar Magyarországon.** Budapest, Nógrád- és Borsodmegyékben, de különösen a Balaton vidékén óriási jeles vihar dühöngött, amely különösen a szállótermésben okozott felbecsülhetetlen károkat. A tojásnagyságu jégdarabok a robogó vonatok ablakait beverték.

— **Jóváhagyták a fizetési státuszokat.** Ma érkezett meg a pénzügyigazgatósághoz a pénzügyminiszter rendelete, amely jóváhagyja az aradi állami tisztviselők fizetési státuszát. A tisztviselők fizetéseit az állampénztár akadálytalanul kifizeti.

— **Elfogott áldetektív.** Veszedelemes szélhámost tartóztatott ma le Rasztig csoportvezető detektív Márís Pável 29 éves mikelakai lakos személyében. Márís régebben hamis detektív-igazolványt szerzett magának és ennek segítségével különböző visszaéléseket követett el. Megjelent például egy ízben egy mikelakai családnál, ahol kijelentette, hogy egy fontos bűnügy érdekében házkutatást kíván tartani. Több mindent el akart vinni a házból, amelyekre ugyonod a nyomozásnál szüksége lesz; később azonban 2000 lei ellenében mégis otthagya a holmit. Most újabb is több feljelentés érkezett ellene és a Rasztig csoport detektívjeinek csak nagy munka árán sikerült hurokra keríteni a szélhámost. Letartóztatása után kiderült, hogy egy ízben, nyolc évvel ezelőt, 3 évet töltött börtönben. Akkor börtönmagból készített pálinkaféle itallal megjelent több környékbeli gazda lakásán, megkínálta őket italával, amelytől azok néhány órára elveszítették az eszméletüket. Ezalatt az idő alatt kirabolta őket. Kiszabadulása óta számos bűntényt követett el, ami miatt számtalanszor körözték is. A rendőrség Márís Pávelt átkísérte az ügyészségre.

— **Árdrágító kofák.** Az aradi törvényszéken dr. Pavelianu táblabíró elnöklete alatt működő árellelőző bizottság ma folytatta az árdrágító piaci árusok felett való ítélkezést. A bíróság Bodea Danucát 100 leire, Rácz Józsefet 100 leire, Tóth Vilmost 100 leire, Vazul Giozánt 100 leire, Lingurar Józsefet 100 leire ítélte.

Eredmény nélkül.

(Mit végeztek Marienbadban?)

PRÁGA. Teljesen megbízható, a cseh külügyi hivatalhoz közelálló forrásból jelentik, hogy a magyar kiküldöttekkel folytatott marienbadi tárgyalások nem vezettek gyakorlati eredményre. Hamis a cseh lapoknak az az állítása, hogy ezeken a tanácskozáson a Habsburg kérdést a cseh kivánságoknak megfelelően intézték el. A *Montagszeitung* azt írja, hogy ezt a kérdést egyáltalán szóba se hozták.

PRÁGA. A jövő héten Budapesten folytatják a magyar-cseh tárgyalásokat.

Irodalom és művészet.

* **Heti műsor.** Szerda: Obsitos. Repriz. Barics Gyula első fellépésével. Csütörtök: Cigánybáró. Aca de Barbu és Barics Gyula fellépésével. (Rendez helyarákkal.) Az előadás megkezdésekor a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Péntek: Carmen. Az előadás megkezdésekor a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Szombat: Körbe-körbe. (Reigen.) Imre Sandor rendezésében. Bemutató előadás. Csak felnőtteknek. Vasárnap este: Körbe-körbe. Ujdonság, másodsor.

* **Barics Gyula,** a közkezdelt bonvivant énekes ma esti fellépése iránt a közönség körében óriási érdeklődés nyilvánul meg. Szinre kerül az Obsitos, melyet évek óta nem játszottak az aradi színházban.

* **Aca de Barbu** második fellépése csütörtökön a Cigánybáróban lesz, mely alkalommal Barics Gyula játsza Gábor diák szerepét.

* **A Carmen** opera péntek esti repitizére szorgalmasan készül az operai ensemble. Az előadás kimagasló zeneti eseménye lesz a nyári színelőadásnak.

* **A Körbe-körbe (Reigen) szereplői.** Szombaton lesz bemutatója Schnitzler világsikereket aratott tíz jelenetének. Arad a második erdélyi város, amely sietett lekötölni Imre Sándor budapesti rendezőt, hogy a Reigen előadását be-tanítsa. A legutóbbi bécsi botrányokat igyekeznek a darab morálja szempontjából magyarázni, de az osztrák kultusz-miniszter bukása és a Reigen-pör ki-menelele teljesen igazolta Schnitzler művészi értékeit. Aradon a következő szereposztásban fog játszódni a 10 dialógus: A baka — Győző, az utca-lány — Gyarmathyné, a szobalány — Kiss Mariska, a fiatalor — Mészáros, a fiatal asszony — Csige Böske, a férj — Szántó, az édes kislány — Jakabffy Ica, a költő — Forgács, a színész — Szegő Lili, a gróf — Földes. Minthogy csak két előadásra kötötte le az igaz-gatóság a darab jogát, tanácsos a je-gyekről előre gondoskodni. A nézőtér-en szigorúan csak felnőttek jelenhetnek meg.

* **A Hellikoni ünnep.** Budapest. A ma-gyar irodalmi társaságok elhalázták, hogy a hellikoni ünnepeket tíz évenként meg fogják ismételni.

* **Alkalmi ajándékok** legjobb be-szerzési forrása a Szépművészeti Szalon (Ortutay-palota.) Régiségek, szőnyegek, képek, szobrok, modern és antik műtár-gyak vétele, eladása, cserélése és bizo-mányi árusítása.

* **Stambul hercegnője.** (Keleti rege az Apollóban.) Az Apolló színház igazga-tósága a szezon egyik legkiválóbb film-jét vette fel a programjába. Egy első-rangu forgatógros csodás művészettel, fényes kiállításban dolgozta fel „Stam-bul hercegnője” című keleti regét, mely egészen újszerű s mesészövege rendki-vül lebilincselő. Egy fiatal herceg atyja elbeszélése folytán megtudja, hogy édesanyja halálra lett hűlve, mert hű-letlenségen érte. A fiatal herceg elhatá-rozza, hogy nem fog megnősülni. Atyja halála után a körülötte lévő bölcsek azonban rábeszélnek. Ő azonban nem tud választani. Áruhát őlt fel s mint egyszerű ember véli föltalálni boldog-ságát. Egy basának a leányával ismer-kedik meg, kit egy barátja segítségével megszöktet a szülői házból. A basa leánya a herceg fényes palotájában tud-ja meg a herceg kilétét. Boldogságukat a herceg barátja zavarja meg, aki ürügy alatti a fiatal férjet meghívja gyakori vendégül zártkörű multságaira. Egy ilyen alkalommal a hercegnőt értesíti férje hollétéről, aki elmegy, hogy meg-győződjön. A herceg barátja azt re-

mélte, ha a hercegnő látja férje mulato-zásait, a hercegnő szerelmét megnyer-heti, a hercegnő azonban elutasítja. A férj barátja lakásán feleségének zseb-kendőjét megismeri s azt gondolja, hogy felesége megcsalja őt. Halálra ítéli s megparancsolja, hogy a tengerbe dob-ják. A hercegnő hűséges rabszolganője azonban megmenti. Később a herceg megbánja tettét s buskomorsóba esik. Végre megtudja hogy él s bocsánatért könyörög, amit a hercegnő nem tud megtagadni. Festőien szép felvételekben gyönyörködhetik a közönség. A kép si-kerét nővérének a főszerepet a bá-jos és csodaszép Lily Marischka mű-vész nő kreálja.

* **A sziv tévedése.** (Társadalmi drá-ma az Urániában.) Pakots József kiváló magyar író regényét rendezte filmre a legelragadóbb kiállításban Deésy Al-fréd. A gyönyörű regény meséje óriási apparátust kívánt meg és a filmgyár mindent elkövetett, hogy a filmgyártás terén újat adjon. Egy munkás leányáról szól a darab, aki egymásután használja fel a magasabbnál-magasabb állású fér-fiakat nagyravágyó tervet megvalósítá-sához és így több ember boldogságát te-szi tönkre. Végzeté azonban őt is eléri, mert amidőn a boldogtalanná tett és ál-tala szétszakított emberek egymásra ta-lálnak, ő egyedül marad részvét nélkül, amit nem tud elviselni és véget vet éle-tének. A kitűnő regény meséjéhez méltó a kiállítása, mert a legszebb helyeken készült felvételei páratlan szépségűek és fényűek. A kiváló drámát szerdán, csü-törtökön és pénteken mutatja be az Uránia.

Az elrekvirált Thóra.

(Az ortodox zsidó hitközség kár-térítési pere.)

Friedmann Jakob nem minden napi ügyben perelte be az aradi ortodox izraelita hitközséget. Friedmann 1917-ben egy Thórát adott kölcsön a hitközségnek. A Thórát a hitközség állítása sze-rint a háboruban elrekvirálták, a harctérre vitték és átadták dr. **Sonnenschein** Éliás táborigaznagynak. Az ütközetek zajában ellen-séges kézre került a szent tekercs és így az aradi hitközség hiába várta azt vissza. Friedmann Ja-kab most ügyvédje útján tizezer lei kártérítést követel a hitközség től, mert szerinte neki ennyibe ke-rülne ma egy új Thóra készítése. Ma tárgyalta ezt az ügyet az aradi törvényszék. Legelőször is azt a kérdést tisztázták, hogy mi az a Thóra. A felperes ügyvédje előadta, hogy a Thóra a szent-írás, amelyből ünnepeken a hívők számára felolvassák szoktak. Kül-önben a hitközség tagadja, hogy a Thóra ma tizezer leiba kerülne, mert ma is ki lehet ilyet állítani 500 leiert. Igaz, hogy a Thórát ki-vülről bársony- és selyemtakarók fedik, de ezt is be lehet szerezni az ötszáz leiből. A Thórát a hit-község akarata ellen vitték ki a harctérre és tekintve azt, hogy ott idegen kezébe került, a vallás szerint az ugyanis tönkrement, mert többé nem alkalmas az imádko-zás céljaira. A bíróság nem ho-zott ítéletet a ma délelőtti tárgya-láson, hanem bizonyítást rendelt el. Szakértőként a Thóra értéke-

nek megállapítása miatt kihallgat-ják dr. **Vágvölgyi** Lajos főbírókat. Azonkívül arra nézve is bizonyítást rendelt el a törvényszék, hogy tényleg elrekvirálták-e a Thórát a katonaság számára.

Tizenhat év múlva haza Amerikából.

Marx Imre nevére még sokan emlékeznek Aradon. Tizenhat év-vel ezelőtt jóforgalmu hentesüz-lete volt Aradon. Az akkori nehéz viszonyok azonban egyszerre tönkretették Marxot, aki teljesen elszegényedve Amerikába vándorolt és ott igyekezett megélhetést szerezni. Azóta nem hallottak róla hirt az aradiak. Nemrégiben Marx hazaérkezett Aradon lakó nővérei és öccse meglátogatásá-ra. Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste Marxot Közép-utcai lakásán. Marx a következőket mondotta:

— Mikor kimentem Amerikába, egy krajcárom sem volt és bizony az éjjelt is nappallá téve dolgoz-tam. Beálltam csakhamar, hogy az Amerikába kivándorolt ma-gyaroknak az a hibájuk, hogy nincs bennük vállalkozó szellem. Mindenki a nagyvárosokba húzó-dik és mint egyszerű gyári mun-kás éli le életét. Nekem nagyobb ambícióim voltak. Én nem akar-tam szolga lenni. Szerencsét pró-báltam és az akkori telepítési fel-hívásokra Amerika legészakibb részére mentem, ahol földművelés-sel és állattenyésztéssel kezdtem foglalkozni. Szerencsém volt, mert munkámat siker koronázta. Nem sokára szép farmgazdaságom lett vagy háromszázötven hold saját földdel és hatszázötven hold bérlettel. Az egész földet egyedül családommal munkáltuk meg és pusztán a szántáshoz vettünk ke-vés segítséget. Az amerikai gaz-dasági gépek oly tökéletesek, hogy a földművelés teljesen a gé-pek segítségével történik. Például két fiammal együtt háromszáz hold földet a legmodernebb arató-gépekkel két hét alatt lekaszáltunk. Tessék megnézni a keze-met. Egészen finom. Állandóan keztyűs kézzel dolgoztunk.

Marx azután elmondotta, hogy fia nem jött hazá, mert nagyon megszerette Amerikát. Ő maga is vissza szándékozik menni, mert az igazi élet mégis csak ott van. Igazi békebeli élet. Ott nem érezni a háboru nyomát.

A magyar munkásság nem felelős a proletárdiktatúráért. Bu-dapest. A magyar nemzetgyűlés a munkásbiztosítási bíráskodásról szóló törvényjavaslatot elfogadta. A szónokok azt hangoztatták, hogy a forradalmakért és a proletárdik-tatúráért nem lehet a magyar munkásságot egyedül felelőssé tenni. A magyar munkásságot ré-szelletni kell a nemzeti újjáépítés munkájában.

Közgazdaság.

Valuták és értékpapírok.

Július 4. Bécsi valuták: Márka 1014, leu 1100, lira 3637 és fél, francia frank 5950, svájci frank 12550, dollár 741, szokol 1003, angol font 2575, dinár 1950, ma-gyar korona 279, lengyel márka 42. — **Kifizetések:** Zágráb 489, Berlin 1014, Prága 1003, Buda-pest 280, Milano 3650, Sváje 12650, Varsó 40, Newyork 745, London 2785, Páris 5975. Bucu-resti 1110.

Zürichi zárlat: Berlin 810, Hollandia 19525, New-York 593, London 2217, Páris 4765, Milano 2915, Brüsszel 4760. Prága 810, Budapest 220, Zágráb 395, Bucu-resti 900, Varsó 30, osztrák lebé-lyezett korona 79.

Budapesti értékpapírok: Angol-Magyar Bank 700, Iparbank 540, Agrárbank 700, Magyar Hitel 1565, Leszámitoló Bank 700, Ke-reskedelmi Bank 6100, Concordia-malom 1830, Gizella-malom 1350, Beocsini 400, Salgótarjáni 3175, Ganz villámossági 3400, Egyesült Fabank 440, Országos Fatermelő 785, Adria 4750, Közúti 910, Déli Vasut 870, Államvasut 1850.

Július 5. Aradi valutaárak: Dollár 66, márka 0'94, magyar korona 0'30, osztrák korona 0'10, dinár 1'96, szokol 0'95, francia frank 5'85.

Zürichi nyitás: Budapest 220, Berlin 815, Newyork 590, Milano 2913, Prága 810, Zágráb 385, Bucuresti 900, Varsó 30, Bécs 105, osztrák lebélyezett korona 80.

Budapesti zárlat: Napoleon d'Or 830, dollár 269, francia frank 2100, márka 360, osztrák korona 30'75, rubel 49, leu 397'5, szokol 372, dinár 695, lengyel márka 18'25.

— **Árverés az aradi vasúttállomáson.** Ma délelőtti nagy árverést tartottak az aradi vasúttállomáson. Árverésre ke-rült a kocsikban talált mintegy három-száz különféle tárgy: kalapok, esernyők, botok, kézitáskák, kézibőröndök, hasz-nált ruhák, stb. Az árverezésre került tárgyak kivétel nélkül potlom áron keltek el, mert az árverezők konzorciumot alkottak és nem engedték felvenni az árakat. Az árverésen a vasut összesen 1100 leit vett be.

A szerkesztésért
KAROLY JÓZSEF
felel.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejtetetlen jó feleségem

Rubletzky Gézáné
szül. Ambrus Anna

temetésén résztvettek és koporájára virágot helyeztek, ez uton mondok hálás köszönetet.

1849 **Rubletzky Géza.**

ZSÁK, Zsineg, Ponyva, Kötél, Tömlő

legolcsóbb
naplóra
kaphatók:

Schönberger & Grünstein cégneél
Arad, Bulevardul Regele Ferdinand (József fhg-ut) 11. Telefon 700.

Apró hirdetések.

Levelezés.

MOLGYEIMI Ki volna hajlandó egy szerencsétlen, 27 éves fiatal embert a végső elhatározásból megmenteni. „Örökké hálas” jellegre levelet a kiadóhivatalba kér. 2671

Alkalmazás.

MINDENES leány, vagy egész napra bejárónő felvétetik Strada Consistoriului (Batthyány-u.) 23. I. e. jobb oldal. 801

HÁZVEZETŐNŐNEK, vagy gazdaszszonynak ajánkozik vidékre, megbízható fiatal asszony. Cime Wallinger hirdetőjében (Földes patika kapujával szemben.) 10994

MÉRLEGKÉPES könyvelő délutáni foglalkozást keres. Megkeresést Kelet hírlapirodába kérem. 10935

FOMOLNART keresünk 3 waggonos vám- és kereskedelmi malmunkba, továbbá 100 HP. szivógázmotorhoz motorkezelőt, ki autót karbantartáshoz is ért. Ajánlatok lehetőleg személyesen Zsófia hengermalom Gábor és Lengyel óéghoz Nagylakra intézendők. 10924

Lakás.

KÉRESEK egy, vagy két szobát előszobával a főter közelében, butorozva, vagy butor nélkül. Cim Kelet hírlapirodába Strada Alexandri (Salacz-utca) 1. 10934

KÜLÖNBÉJARATU butorozott utcai szoba azonnal kiadó Str. Cosbuc (Wesselenyi-utca) 35. 2667

Vétel és eladás.

KERÉKPART, szabadonfutót, keveset használt, jó állapotban levőt, megvételre keresek. 1005

ELADÓ egy nagy mázsa, mely tíz méter mázsaig mér és egy 120 literes vasüst. Fúrj-utca 4. 2663

PEDÁLOS cimbalom eladó Calea Radnai-ut 54. 2665

EBÉDLŐ, háio eladó. Lakás átadható. Cim Wallinger hirdetőjében (Földes-patika kapujával szemben.) 10994

ÖNKENTES ÁRVERÉS tartatik Kaszauca 1a) szám alatt butorokra és házra július hatodikán délután három órákor. 2660

Ingatlan.

VIDÉKEN egy jóforgalmu írtásmérés házzal együtt eladó. Bővebbet Bulev. Reg. Ferdinand (József főherceg-ut) 5. 2666

Uzletek.

BELVÁROSBAN forgalmas helyen keresek üzlethelyiséget. Cim Haasz hirdetőjében Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. szám. 10702

JÖMENETELU régi kávéház belvárosban igen előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet a Strada Bucur (Eötvös-utcai) trafikban. Mandl. 2669

Ellátás.

KITONÓ HÁZIKOSZT kapható Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 3. I. e. 35. Ugyanott egy fiatal ember teljes ellátást nyernet. 405

Építkezők figyelmébe.

Használt állvány pallós, 3-60, —4-00 m. gömbölyűtényő öles állványlábak, méteres bakok, oltott mész, használt ablakok, kétszárnyu ajtók, egy 2-90/2-90 méretű kirakat, egy 40 billenő tárcsás téglafelvonó, egy emelő daru, egy építési szivattyú **olesón eladó.** Calea Saguna (Varjassy L.-u.) 131. 10701

**Boros, Kőkény,
Kőváry,
Gárdos, Ceglédy**
művész-est
július hó 9—10,

szombat, vasárnap a Kulturpalotában este 9 órákor. — Jegyek „KELET” hírlapirodában, Str. Alexandri (Salacz-utca) 1. szám. 10985

2½ hold föld, konyhakerti veteménynel; 2½ hold föld csemegezővel; 2½ hold föld kukorica és tökkel bevetve; 120 különböző gyümölcsfa az idei teljes termésel, elulazás miatt eladó, vagy bérbé adó és azonnal átvehető 10702

Haasz Albert

Ingatlanforgalmi Irodája Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2.

Szalmarázó tengely,

tőrekrázó tengely, gyűrűskesű dobcsapágy, feszmerők (manometer) és bármily gép javítását, vasöntvények készítését vállaljuk. Raktárunkon vannak forcsóvek, 16 HP. 25 HP. benzín, 20 HP. 24 HP. nyersolaj és 32 HP. szivógáz motorok.

Aradi Vasipari R.-T.

Arad, Str. Cogalniceanu (Mikes Kelemen-u.) 45

Aradváros adóhivatalától.

6924—921. ahsz.

HIRDETMÉNY.

Aradváros adóhivatala ezennel közhírré teszi, hogy az 1921. évre szülő közlekedési adó kivételi listáron 1921. évi július hó 6-ától 8 nappal közzemlére a városi adóhivatalban (Csanádi-palota I. em. 11. ajtó) kiírtetett azzal, hogy a kivétel ellen az adóv kézbesítésétől számított 15 napon belül felebbezésnek van helye.

Arad, 1921. évi július hó 6-én.

Lannay Gyula s. k. tanácsnok adóhivatali főnök.

Nagytakarításnál „ÁRKÓ”

butortisztítót használgon! Mindenki maga tisztíthatja butorait. Butora tiszta, új, fertőtlenített lesz. Políruros, matt, fényezett, festett butorokhoz használható. Kapható minden festéküzletben és drogeriában! Főlerakat visszateladóknek: „Mercedes vegyipar” Bul. Reg. Ferd. (József fhg-ut) 6. — Okvetlen próbálja meg! 10994

Eladó magánház.

Elfoglalható négyszobás lakás és irodahelyiséggel, adómentes ház elköltözés miatt eladó. Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca) 131. szám. Ugyanott egy jókarban levő rövid zongora és egy jégsekrény eladó. 10702

Eladó

teljesen jó állapotban lévő 70/100-as Faber és Schleicher-féle litografiai gyors-sajtó és 100-as Wörner vágógép erőhájtásra berendezve. ROSENTHAL, Budapest, Proféta-utca 5. 10798

Circus A. Kratejl

Naponta 20 számból álló nagy előadás és

Champion birkozóverseny,

a kitűzött 3000 Lei díjért.

A már itt levő birkozó bajnokokat kívül ma érkeztek: Kornatz világhírű német mester-birkozó, idáig legyőzeten. Steinbach ausztriai világbajnok. Tristenky cseh-szlovák világbajnok. Tomasevic legnagyobb óriás Jugoszláviából. Richter német bajnok. Ma este birkoznak.

KNEFFEL SZEN- ÜZLET

ajánl jelentékenyen mérsékelt árakon vasaló faszenet, retorta osomagolt faszenet, kovács kőszent, kovács kokszot, prima és másodrendű cementet, építő és darabos meszet, hódárku és hornyolt fedélcserepet, aprított tüzfát, gyári és cséplési kőszent, egy egész waggonrakományban mint helyben házhoz szállítva. 2638

Az
„Aradi Közlöny”

hirdetéseit
feltétlenül

eredményesül
járnak.

KÖNIG MIKSA

nemzetközi szállítási iroda

ARAD.

10901

Pénzügyminiszterileg engedélyezett vámügynökség Aradon és

Curticin. — Gyűjtőkocsikat feldolgoz és vámol 48 óra alatt.

— Darabárukat szállít biztosítva teljes szavatossággal a

Frankfurti Altaianos Biztosító R.-T. vezérképviselője által.

On Bánátban

vevőkört szerez,
legjobban ajánlott bej. cég:

Schattelles Ügyndökség, Lugos
Vásárutca 2. — Telefon 16. szám.
Képviselőtek — Bizomány. 2598

Amerikai rollós íróasztalok

és egyéb butorok a

„Victoria” butorgyár

lerakatában Str. Morla (Széchenyi-utca)
Neuman-palota kaphatók. 2664

Repce, Bánáti, káposzta és vad-repcét

valamint mindennemű
:—: más olajos-magot :—:

vásárol

az 10965

Aradi Olajipar R.-T. Arad

Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 22. Telephon 135.
Sürgönyeim: O L A J I P A R.
Mintázott árajánlatot kérünk.

Építők figyelmébe!

Lugosi tetőcserep,

Elsőrendű 253. számú

„HORNYOLT”.

Kiváló minőségű „HODFARKU”.

:—: Kicsinyben és nagyban :—:

Stefán Henriknél

Bulv. Carol I (Erzsébet-körut) 2. szám.

PHOTO

elsőrendű assistent, leg-
jobb fizetéssel, azonnal felvétetik.

Jó retuser negatív és copistát keres

JULIETTA

Kir. udv. fényképész Buourestii,

:—: Calea Victoriei 44. :—: 2654

Gummitömlőt

Spiráltömlőt

Gummilemezt

Gummláru

2151

műszaki célokra

PIRELLI-féle

milánói gyártmányt szállit leg-
olcsóbban azonnal raktárról:

Sz. G. E. Géposztálya

Sibiu (Nagyszében) Só-u. 22.

A milánói PIRELLI gum-
migyarak egyedárusító helye.